

УДК 343.364.1

DOI <https://doi.org/10.32850/LB2414-4207.2023.30.17>

ОЦІНЮВАЧ МАЙНА ЯК СУБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО Ч. 1 СТ. 384 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Карпова Наталія Юрїївна,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри права
(ЗВО «Міжнародний
науково-технічний університет
ім. академіка Юрія Бугая»,
м. Київ, Україна)

Жук Аліна Вікторівна,
доцент кафедри права
(ЗВО «Міжнародний
науково-технічний університет
ім. академіка Юрія Бугая»,
м. Київ, Україна)

Опублікована стаття призначена для дослідження такого питання, як характеристика оцінювача майна як спеціального суб'єкта кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 384 Кримінального Кодексу України. В статті наводяться такі поняття як оцінювач майна, оцінка майна, завідомо неправдиве показання, судовий експерт, національні стандарти оцінки майна. Дана стаття містить аналіз подібності та відмінностей професійного та процесуального статусу оцінювачів майна та експертів. Надана стаття включає розгляд такого питання, як роль оцінювача майна та місце процедури оцінки майна в досудовому розслідуванні та судовому розгляді в кримінальному провадженні, в цивільному провадженні, господарському провадженні, адміністративному провадженні. Автори дійшли до висновку, що суд та органи досудового розслідування надають перевагу послугам судових експертів при необхідності надання висновку з питань щодо майна, що є або буде предметом судового розгляду. Автори оцінили роль оцінювача майна та місце процедури оцінки майна у виконавчому провадженні, роботі тимчасової слідчої чи спеціальної тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України, роботі Вищої Ради Правосуддя. Автори вважають, що оцінка майна найчастіше виконується оцінювачами майна в виконавчому провадженні. Автори проаналізували законодавчі вимоги до проведення оцінювачами майна оцінки майна та змісту звіту про оцінку майна. Головна увага приділяється порушенням оцінювачів майна національних стандартів оцінки майна при складенні завідомо неправдивих звітів про оцінку майна. Автори зробили висновок що завідомо неправдивий звіт про оцінку майна містить у собі умисно створену оцінювачем майна недостовірну чи необ'єктивну оцінку майна. Основна ідея даної статті стосується таких питань, як перешкоджання правосуддю у вигляді надання завідомо неправдивих показань, статусу звіту про оцінку майна як письмової форми показання, критеріям неправдивості звіту про оцінку майна, кримінальної відповідальності оцінювача майна за завідомо неправдивий звіт про оцінку майна.

Ключові слова: оцінювач майна, оцінка майна, завідомо неправдиве показання, національні стандарти оцінки майна, виконавче провадження, завідомо неправдивий звіт про оцінку майна.

**PROPERTY APPRAISER AS SUBJECT OF CRIMINAL OFFENSE PROVIDED
BY PART 1 OF ART. 384 OF CRIMINAL CODE OF UKRAINE**

Karpova Nataliia Yuriivna,
Candidate of Legal Sciences,
Associate Professor
at the Department of Law
(Higher Educational Institution
“Academician Yuriy Bugay
International and Scientific Technical
University”, Kyiv, Ukraine)

Zhuk Alina Viktorivna,
Associate Professor
at the Department of Law
(Higher Educational Institution
“Academician Yuriy Bugay
International and Scientific Technical
University”, Kyiv, Ukraine)

The published article is determined for studying such a question as characterization of the property appraiser as a special subject of the criminal offense provided for in Part 1 of Article 384 of the Criminal Code of Ukraine. The article produces such notions as property appraiser, extent, knowingly false testimony, forensic expert, national extent standards. This article contains an analysis of similarities and differences in the professional and procedural status of the property appraisers and the experts. The suggested article includes observing such a question as the role of the property appraiser and the place of the property appraisal procedure in pre-trial investigation and trial in the criminal proceedings, in the civil proceedings, the commercial proceedings, the administrative proceedings. The authors came to the conclusion that the court and pre-trial investigation bodies prefer the services of forensic experts when it is necessary to provide an opinion on issues related to property that are or will be the subject of the legal proceedings. The authors assessed the role of the property appraiser and the place of the property appraisal procedure in the executive proceedings, the work of the temporary investigative or special temporary investigative commission of the Verkhovna Rada of Ukraine, and the work of the Supreme Council of Justice. The authors consider that extent is most often performed by property appraisers in the executive proceedings. The authors analyzed the legal requirements for extent by property appraisers and the content of the extent report. The main attention is given to property appraisers' violations of national extent standards when preparing knowingly false extent reports. The authors concluded that a knowingly false extent report contains an unreliable or biased extent intentionally created by the property appraiser. The key note concerns such issues as obstruction of justice in the form of knowingly false testimony, the status of an extent report as a written testimony, the criteria for falsity of an extent report, the property appraiser's criminal liability for a knowingly false extent report.

Key words: property appraiser, extent, knowingly false testimony, national extent standards, the executive proceedings, knowingly false extent reports.

Побудова правової держави ґрунтується на забезпеченні належної поваги до закону, законних прав людини та громадянина. Однією з гарантій забезпечення правосуддя є встановлення кримінальної відповідальності за злочини, що перешкоджають

встановленню істини по кримінальному провадженню, до яких відносяться завідомо неправдиві показання (ст. 384 КК України). Безпосередньою підставою кримінально-правової відповідальності за діяння, передбачені ст. 384 КК України (далі ККУ) є їх суспільна небезпека [1, с. 116]. Вказані злочини проти правосуддя суттєво ускладнюють розслідування кримінальних правопорушень, що безумовно впливає на строки їх розслідування, перешкоджають забезпеченню швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду кримінальних проваджень.

Необхідно зазначити, що термін «завідомо неправдиве показання» охоплює дуже широке коло діянь, що визнається як в самої диспозиції ст. 384 ККУ [2], так і науковцями. Така точка зору повністю співпадає з описом «завідомо неправдивого показання» в самій диспозиції ст. 384 ККУ [2], що однак, не робить даний термін більш визначеним та зрозумілим. Зазначимо, що «завідомо неправдиве показання» охоплює таке діяння, як подання оцінювачем завідомо неправдивого звіту про оцінку майна. Дане діяння було криміналізовано в 2017 р., пізніше усіх віднесених до «завідомо неправдивого показання» діянь. Важливість інституту оцінки майна для переходу українського судочинства до європейських стандартів обумовлює актуальність аналізу захисту правосуддя від завідомо неправдивих показань з боку оцінювачів, які вони відповідно до своєї спеціальності надають у звіті про оцінку майна.

Дослідженню проблеми кримінальної відповідальності за завідомо неправдиве показання присвячували свої роботи Ю. В. Александров, А. В. Галахова, М. І. Бансанов, А. М. Бойко, Д. І. Крупко, В. О. Навроцький, А. В. Наумов, В. Я. Тацій, В. С. Фельдблюм, Є. В. Фесенко та ін. Утім, більшість наукових праць з аналізованої тематики ґрунтуються на застарілій нормативній базі та не приділяють уваги аналізу завідомо неправдивого звіту оцінювача та самого оцінювача як суб'єкта, який створює завідомо неправдивий звіт.

Метою статті є створення характеристики оцінювача майна як суб'єкта кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 384 ККУ [2], на підставі дослідження сучасного статусу оцінювача та нормативно-правових засад складення ним звіту про оцінку майна.

Відповідно до диспозиції кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 384 ККУ [2], оцінювач може бути одним із його суб'єктів. Усі суб'єкти кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 384 ККУ [2], є спеціальними суб'єктами, які відрізняються своїм процесуальним або професійним статусом. Професійний статус оцінювача визначено в ст. ст. 6, 17 Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» № 2658-III від 12.07.2001 р., відповідно до якої оцінювачами можуть бути громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які склали кваліфікаційний іспит, одержали кваліфікаційне свідоцтво оцінювача відповідно до вимог цього Закону, занесені в Державний реєстр оцінювачів та не мають не погашену або не зняту судимість за вчинення кримінального правопорушення або накладення адміністративного стягнення за вчинення правопорушення, пов'язаного з корупцією на протязі останнього року [3]. Професійна діяльність оцінювача полягає в професійній оціночній діяльності, проведенні оцінці майна та/або майнових прав.

Професійна оціночна діяльність має декілька форм, з яких нас цікавить практична діяльність з оцінки майна, яка полягає у практичному виконанні оцінки майна та всіх процедур, пов'язаних з нею, відповідно до вимог, встановлених нормативно-правовими актами з оцінки майна [3]. У науковій і навчальній літературі оцінка визначається як «методично обґрунтована думка експерта про вартість об'єкта (нерухомості) і процес її визначення (розрахунку)» [4, с. 96], «процес установлення обґрунтованого

грошового еквівалента вартості об'єкта (нерухомості)» [5, с. 9]. Відповідно до ч. 1 ст. 4 Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» № 2658-III від 12.07.2001 р. право на проведення професійної оціночної діяльності мають оцінювачі та суб'єкти оціночної діяльності [3]. Відповідно до ч. 4 ст. 4 вищезгаданого Закону практична діяльність з оцінки майна може здійснюватися виключно суб'єктами оціночної діяльності, визнаними такими відповідно до статті 5 цього Закону [3], а ч. 5 ст. 4 вищезгаданого Закону виокремлює пов'язану з оцінкою майна діяльність судових експертів від діяльності оцінювачів [3]. Діяльність судових експертів регулюється вищезгаданим законом лише у частині методик оцінки майна, в інших аспектах вона регулюється Законом України «Про судову експертизу» № 4038-XII від 25.02.1994 р. [6], з чого випливає, що оцінювачі та експерти є різними суб'єктами в контексті процесуальних проваджень.

Відповідно до ст. 10 Закону України «Про судову експертизу» № 4038-XII від 25.02.1994 р. судовими експертами можуть бути особи, які мають необхідні знання для надання висновку з досліджуваних питань [6]. До судових експертів державних спеціалізованих установ вимоги вище: ними можуть бути фахівці, які мають відповідну вищу освіту, освітньо-кваліфікаційний рівень не нижче спеціаліста, пройшли відповідну підготовку та отримали кваліфікацію судового експерта з певної спеціальності [6]. Надалі ч. 3 ст. 10 вищезгаданого закону уточнює, що до проведення судових експертиз допускаються лише особи, які пройшли відповідну підготовку в державних спеціалізованих установах Міністерства юстиції України, атестовані та отримали кваліфікацію судового експерта з певної спеціальності [6]. З аналізу децю суперечливих норм вищезгаданого закону можна зробити висновок, що експертом в процесуальному провадженні вважається особа, яка проводить судову експертизу відповідно до рішення суду чи органу досудового розслідування про проведення експертизи, або до договору з експертом чи експертною установою про проведення експертизи.

Слід зазначити, що встановлені законодавством порядки процесуальних проваджень різних галузей права передбачають проведення експертизи на підставі ст. ст. 242, 243, 244, 245 КПК України [7] в кримінальному провадженні, ст. ст. 102–115 ЦПК України [8] в цивільному провадженні, ст. ст. 98–109 ГПК України [9] в господарському провадженні, ст. ст. 101 – 113 КАС України [10] в адміністративному провадженні, але у вище згаданих процесуальних кодексах відсутня правова регламентація оцінки майна та/або майнових прав як окремої процесуальної процедури, з чого випливає, що суди та органи досудового розслідування при вирішенні пов'язаних з оцінкою будь-яких об'єктів питань під час проведення судового розгляду та/або досудового розслідування надають перевагу проведенню процедури судової експертизи і залучають до неї судових експертів або експертів. Це підтверджується ч. 4 ст. 4 Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» № 2658-III від 12.07.2001 р., згідно з якою діяльність судових експертів, пов'язана з оцінкою майна, здійснюється на умовах і в порядку, передбачених Законом України «Про судову експертизу», з урахуванням особливостей, визначених цим Законом щодо методичного регулювання оцінки такого майна [3]. Але в контексті диспозиції кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 384 ККУ [2], оцінювачі та експерти є різними суб'єктами одного кримінального правопорушення.

Відповідно до ст. 5 Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» № 2658-III від 12.07.2001 р. суб'єкти оціночної діяльності поділяються на 2 категорії: 1) суб'єкти господарювання – зареєстровані в установленому законодавством порядку фізичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності та юридичні особи, які здійснюють господарську діяльність, у складі яких

працює хоча б один оцінювач, усі вони мають сертифікат суб'єкта оціночної діяльності; 2) органи державної влади та/або місцевого самоврядування, які отримали повноваження на здійснення оціночної діяльності в процесі виконання функцій з управління та розпорядження державним майном та/або комунальним майном, та у складі яких працюють оцінювачі [3].

Ч. 1 ст. 3 вищезгаданого Закону визначає оцінку майна, майнових прав (далі – оцінку майна) як процес визначення їх вартості на дату оцінки за процедурою, встановленою нормативно-правовими актами з оцінки майна, і є результатом практичної діяльності суб'єкта оціночної діяльності [3]. Важливо звернути увагу на те, що відповідно до ч. 2 даної статті незалежною оцінкою майна вважається оцінка майна, що проведена суб'єктом оціночної діяльності – суб'єктом господарювання і лише у випадку її проведення складається звіт про оцінку майна. У випадках самостійного проведення оцінки майна органом державної влади або органом місцевого самоврядування складається акт оцінки майна [3]. Оскільки в диспозиції ст. 384 ККУ до видів «завідомо неправдивого показання» належить лише подання оцінювачем завідомо неправдивого звіту оцінювача про оцінку майна [2], то це виключає з переліку суб'єктів кримінального правопорушення, передбаченого ст. 384 ККУ [2], тих оцінювачів, які працюють у органах державної влади або місцевого самоврядування.

З вищевикладеного випливає, що до оцінювачів – суб'єктів кримінального правопорушення, передбаченого ст. 384 ККУ [2], належать: 1) оцінювачі, які мають статус фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності; 2) оцінювачі, які працюють у складі юридичних осіб, які здійснюють господарську діяльність.

Оцінювач вчинює завідомо неправдиве показання шляхом подання завідомо неправдивого звіту про оцінку майна органу, що здійснює досудове розслідування, виконавче провадження, суду, Вищій раді правосуддя, тимчасовій слідчій чи спеціальній тимчасовій слідчій комісії Верховної Ради України, що вимагає розгляду процедури складення звіту про оцінку майна оцінювачем. Сама по собі оцінка майна не є самоціллю, вона підпорядкована розв'язанню якогось конкретного завдання [11, с. 18].

Відповідно до ч. 3 ст. 7 Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» № 2658-III від 12.07.2001 р. проведення незалежної оцінки майна є обов'язковим у випадках застави державного та комунального майна, внесення державними науковими установами та державними університетами, академіями, інститутами майнових прав інтелектуальної власності як внеску до статутного капіталу господарських товариств, відчуження державного та комунального майна способами, що не передбачають конкуренцію покупців у процесі продажу, або у разі продажу одному покупцю, визначення збитків або розміру відшкодування, під час вирішення спорів та в інших випадках, визначених законодавством або за згодою сторін [3]. Відповідно до ч. 1 ст. 8 вищезгаданого закону оцінка майна у випадках її обов'язкового проведення, зазначених у статті 7 цього Закону, виконана суб'єктами, які не є суб'єктами оціночної діяльності, визнається недійсною [3].

З урахуванням проведеного вище аналізу відмінностей між оцінювачами та експертами доцільно обмежитись розглядом діяльності оцінювачів у виконавчому провадженні, роботі тимчасової слідчої чи спеціальної тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України (далі ВРУ), роботі Вищої Ради Правосуддя.

У Законі України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» № 400-IX від 19.12.2019 р. оцінювачі та процедура оцінки майна та/або майнових прав прямо не згадуються, але відповідно до п. 5 ч. 1 ст. 7, пп. 6, 8 ч. 1 ст. 12, п. 5 ч. 1 ст. 17 даного закону тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні

комісії ВРУ мають право залучати до своєї роботи будь-яких фахівців [12]. Ч. 1 ст. 19 даного закону зобов'язує посадових та службових осіб, окремих громадян дати правдиві показання чи пояснення про відомі їм обставини з питань, що є предметом розслідування вищезазначених комісій. При цьому особи, запрошені для дачі показань як свідки, а також як експерти, перекладачі попереджаються у письмовій формі (розпискою) про кримінальну відповідальність за надання завідомо неправдивих показань, завідомо неправдивого висновку експерта, завідомо неправильного перекладу, зробленого перекладачем [12]. Відсутність у переліку попереджених у письмовій формі про відповідальність осіб оцінювача викликає думку про малоімовірність участі оцінювачів у роботі тимчасових слідчих чи спеціальних тимчасових слідчій комісії ВРУ.

Відповідно до п. 3 ч. 1 ст. 3 Закону України «Про Вищу раду правосуддя» № 1798-VIII від 21.12.2016 р. Вища рада правосуддя забезпечує здійснення дисциплінарним органом дисциплінарного провадження щодо судді [13]. Відповідно до п. 12.30 Регламенту Вищої ради правосуддя, затвердженого Рішенням Вищої ради правосуддя від 24.01.2017р. № 52/0/15-17 при розгляді дисциплінарної справи судді у засіданні Дисциплінарної палати допитують свідків та беруть пояснення у інших осіб, якими можуть бути оцінювачі. Але лише свідків попереджають під розписку про кримінальну відповідальність за завідомо неправдиві показання [14], що показує малоімовірність участі оцінювачів у роботі Вищої ради правосуддя.

Навпаки, у виконавчому провадженні оцінювач займає важливе місце. Ч. 1 ст. 14 Закону України «Про виконавче провадження» № 1404-VIII від 02.06.2016 р. включає суб'єкта оціночної діяльності – суб'єкта господарювання до переліку учасників виконавчого провадження [15]. Відповідно до п. 15 ч. 3 ст. 18, ч. 1 ст. 20, ч. 3 ст. 57 даного закону суб'єкт оціночної діяльності залучається постановою виконавця до виконавчого провадження для проведення оцінки майна за регульованими цінами, оцінки нерухомого майна, об'єктів незавершеного будівництва, майбутніх об'єктів нерухомості, транспортних засобів, повітряних, морських та річкових суден [15]. Відповідно до ч. 3 ст. 20 даного закону суб'єкт оціночної діяльності – суб'єкт господарювання зобов'язаний надати письмовий звіт з питань, що містяться в постанові, протягом 15 чи, інколи, 30 робочих днів з дня ознайомлення з постановою виконавця [15]. Звичайно визначення вартості майна боржника здійснюється за взаємною згодою сторонами виконавчого провадження, але якщо сторони виконавчого провадження у 10-денний строк з дня винесення виконавцем постанови про арешт майна боржника не досягли згоди щодо вартості майна та письмово не повідомили виконавця про визначену ними вартість майна, то ч. 2 ст. 57 даного закону дає право виконавцю самостійно визначати вартість майна боржника за звітом про оцінку майна [15]. Відповідно до ч. 5 ст. 57 даного закону виконавець повідомляє про результати оцінки майна сторонам не пізніше наступного робочого дня після дня отримання звіту про оцінку, з цього моменту сторони мають 10 днів на судове оскарження звіту про оцінку майна [15]. Ч. 6 ст. 57 даного закону обмежує строк дійсності звіту про оцінку майна у виконавчому провадженні 6 місяцями з дня його підписання суб'єктом оціночної діяльності – суб'єктом господарювання, після його закінчення оцінка майна проводиться повторно, якщо строк дійсності звіту про оцінку майна не закінчився після передачі майна на реалізацію [15].

Отже, найбільші можливості для надання завідомо неправдивого звіту про оцінку майна оцінювачі мають у виконавчому провадженні, оскільки саме там їх послуги по наданню звіту про оцінку майна користуються найбільшим попитом. Це підтверджується практикою: у постанові Великої Палати Верховного Суду від від 07.04.2021

№ 753/3055/18 встановлено, що можливість оскарження оцінки майна передбачено ч. 5 ст. 57 Закону України «Про виконавче провадження» № 1404-VIII від 02.06.2016 р. [16]. Ч. 5 ст. 20 Закону України «Про виконавче провадження» № 1404-VIII від 02.06.2016 р. встановлює кримінальну відповідальність оцінювача за недостовірну чи необ'єктивну оцінку майна, про що він має бути попереджений виконавцем [15].

При розгляді вчиненого оцінювачем майна кримінально протиправного діяння у формі надання завідомо неправдивого звіту слід уявити, що термін «завідомо» акцентує увагу на свідомому умислу вчинення оцінювачем цього діяння. Термін «неправдивий» показує, що звіт містить відомості, що повністю або хоча б частково не відповідають дійсності. Надання оцінювачем завідомого неправдивого звіту про оцінку майна є результатом попереднього складення оцінювачем даного звіту із свідомо та умисно допущеними порушеннями, які викликали його неправдивість.

Ч. 6 ст. 9 Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» № 2658-III від 12.07.2001 р. унормовано, що національні стандарти оцінки майна є обов'язковими до виконання суб'єктами оціночної діяльності під час проведення ними оцінки майна всіх форм власності [3]. Національний стандарт № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав», затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2003 року № 1440 (далі – Національний стандарт № 1), є обов'язковим для застосування під час проведення оцінки майна та майнових прав суб'єктами оціночної діяльності та особами, які здійснюють рецензування звітів про оцінку майна [17]. Поняття, що вживаються у цьому Стандарті, використовуються в інших національних стандартах. Відповідно до п. 51 Національного стандарту № 1 незалежна оцінка майна проводиться у такій послідовності: укладення договору на проведення оцінки; ознайомлення з об'єктом оцінки, збирання та оброблення вихідних даних та іншої інформації, необхідної для проведення оцінки; ідентифікація об'єкта оцінки та пов'язаних з ним прав, аналіз можливих обмежень та застережень, які можуть супроводжувати процедуру проведення оцінки та використання її результатів; вибір необхідних методичних підходів, методів та оціночних процедур, що найбільш повно відповідають меті оцінки та обраній базі, визначеним у договорі на проведення оцінки, та їх застосування; узгодження результатів оцінки, отриманих із застосуванням різних методичних підходів; складання звіту про оцінку майна та висновку про вартість об'єкта оцінки на дату оцінки; доопрацювання (актуалізація) звіту та висновку про вартість об'єкта оцінки на нову дату (у разі потреби) [17]. Разом із цим відповідно до п. 56 Національного стандарту № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав» звіт про оцінку майна, має містити письмову заяву оцінювача про якість використаних вихідних даних та іншої інформації, особистий огляд об'єкта оцінки (у разі його неможливості – відповідні пояснення та обґрунтування застережень і припущень щодо використання результатів оцінки), дотримання національних стандартів оцінки майна та інших нормативно-правових актів з оцінки майна під час її проведення, інші заяви, що є важливими для підтвердження достовірності та об'єктивності оцінки майна і висновку про його вартість [17]. Тобто у розумінні Національного стандарту № 1 [17] у неправдивому звіті повинна бути недостовірною чи необ'єктивною оцінка майна, оскільки недостовірною оцінкою проводиться з порушенням встановлених стандартом принципів, методичних підходів, методів, оціночних процедур та/або на основі необґрунтованих припущень, а необ'єктивною оцінкою ґрунтується на явно неправдивих вихідних даних, навмисно, з порушенням вимог національних стандартів, використаних оцінювачем для надання необ'єктивного висновку про вартість об'єкта оцінки.

З вищевикладеного випливає висновок, що порушеннями при складенні оцінювачем звіту про оцінку майна слід вважати порушення оцінювачем національних стандартів оцінки майна при складенні даного звіту.

При цьому, як справедливо зауважують Максимов С. і Псярнецький Є., відповідальність за статтею 384 ККУ настає лише за умови, якщо оцінювача було попередньо попереджено про кримінальну відповідальність за вчинення дій, зазначених у статті 384 ККУ, у встановленому законом процесуальному порядку. Відсутність такого попередження і належного процесуального його оформлення виключає відповідальність за статтею 384 ККУ [18].

З вищевикладеного випливає, що до оцінювачів як суб'єктів кримінального правопорушення, передбаченого ст. 384 ККУ [2], належать: 1) оцінювачі, які мають статус фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності; 2) оцінювачі, які працюють у складі юридичних осіб, які здійснюють господарську діяльність, за умови попереднього попередження їх про кримінальну відповідальність за вчинення дій, зазначених у статті 384 ККУ [2], у встановленому законом процесуальному порядку. Ризик вчинення оцінювачем кримінального правопорушення, передбаченого ст. 384 ККУ [2], є найвищим у виконавчому провадженні. Надання оцінювачем завідомого неправдивого звіту про оцінку майна є результатом попереднього складення оцінювачем даного звіту із свідомо та умисно допущеними порушеннями, які виражаються у порушенні оцінювачем національних стандартів оцінки майна при складенні даного звіту. Завідомо неправдивий звіт про оцінку майна містить у собі умисно створену оцінювачем недостовірну чи необ'єктивну оцінку майна.

Список використаних джерел:

1. Габро О. І. Поняття злочинів, передбачених ст.384 Кримінального Кодексу України, соціальна їх криміналізація. *Юридична Наука*. 2012. № 2. С. 115–121.
2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
3. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні: Закон України від 12.07.2001 р. № 2658-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14#Text>
4. Норт Даглас. Інституції, інституційна зміна та функціонування економіки. Київ: Основи. 2000. 198 с.
5. Спасибо-Фатеева І. В. Поняття майна, майнових та корпоративних прав як об'єктів права власності. *Українське комерційне право*. 2004. № 5. С. 9–14.
6. Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 р. № 4038-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>
7. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>
8. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18.03.2004 р. № 1618-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>
9. Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 06.11.1991 р. № 1798-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/1798-12?lang=uk#Text>
10. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06.07.2005 р. № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>
11. Домбровська А. В. Килимник І. І. Оцінка майна: господарсько-правовий аспект: монографія. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова. 2017. 131 с.
12. Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України: Закон України від 19.12.2019 р. № 400-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/400-20#Text>
13. Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21.12.2016 р. № 1798-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19#Text>

14. Регламент Вищої ради правосуддя: затверджено Рішенням Вищої ради правосуддя від 24.01.2017 р. № 52/0/15-17. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr52_910-17#Text

15. Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 р. № 1404-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text>

16. Постанова Верховного Суду України від 07.04.2021 р. № 753/3055/18. URL: https://verdictum.ligazakon.net/document/96207899?utm_source=biz.ligazakon.net&utm_medium=news&utm_content=bizpress05

17. Національний стандарт № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав», затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 10.09.2003 р. № 1440. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1440-2003-%D0%BF#Text>

18. Максимов Степан, Псярнецький Євген. Завідомо неправдивий звіт оцінювача про оцінку майна. URL: <http://www.afo.com.ua/uk/news/2/1224>